
KiVa postupka aneb jak postupuje KiVa tým, když se dozví o šikaně

V případě podezření na šikanu se vyučující, který si takového chování všimne, nebo se na něj obrátí některý z žáků, poradí s KiVa týmem a společně proberou další postup. Pokud se ukáže, že se jedná o šikanu nebo o chování, které by v šikanu mohlo přerůst, začíná situaci řešit KiVa tým.

- 1) Následuje první krátký rozhovor se zúčastněnými dětmi (obětí/mi a agresorem/y, kdy s každým hovoříme zvlášť). Domluvíme se na strategii řešení situace a následuje období, kdy vše monitorujeme, nehodnotíme, netrestáme. Možnost na změnu chování dáváme obětem i agresorům. Cílem rozhovorů je dát dětem čas a prostor na to, aby samy navrhly, jak změny své chování, aby se ve třídě zase všichni cítili dobře a bezpečně. Třídní vyučující šikanu přímo neřeší, zůstává neutrální. Jeho důležitým úkolem je najít podporovatele oběti/í a monitorovat situaci ve třídě.
- 2) Rodiče informuje člen/ka KiVa týmu. Doporučujeme Vám vše nejprve probrat doma s dětmi a v případě nejasností kontaktovat přímo KiVa tým, který situaci řeší. Během tohoto období, kdy jsou rozhovory vedeny, je důležité dát dětem šanci vše vyřešit ve školním prostředí bez zásahu zvenčí. Z ověřené metodiky finského preventivního programu KiVa vyplývá, že v této fázi je důležité se do harmonizace vrstevnických vztahů nevměšovat ani v roli pedagoga, ani v roli rodiče. Děti vědí, že dospělí situaci monitorují a v případě nutnosti zasáhnou. Většinu problémů jsou děti schopné v průběhu tohoto času na změnu vyřešit samy. Cílem je, aby děti převzaly zodpovědnost za své chování a samy navrhly řešení dané situace, které se zavážou dodržet.
- 3) Rozhovory se opakují do té doby, než se situace vyřeší, nejčastěji ve frekvenci 7-14 dní podle povahy a závažnosti daného případu. I díky tomu děti ví, že dospělí situaci monitorují, řeší a není jim lhostejné, jestli se situace žáka, kterému je ubližováno, opravdu zlepšila.
- 4) Pokud ani po stanovené době ubližující chování neustoupí, nastupuje do hry školní poradenské pracoviště/ školní psycholog a vše se řeší ve spolupráci se zákonnými zástupci žáků dle platného školního řádu. V případě, že KiVa tým hned po vstupních rozhovorech vyhodnotí, že je toto chování opravdu závažné, předává je k řešení rovnou.

OTÁZKY A ODPOVĚDI

Jak ve škole funguje KiVa tým?

Ne vždy má dítě důvěru ve svého třídního učitele nebo jednoduše neví, komu se se svým trápením svěřit. Proto ve škole funguje KiVa tým, nejméně 3 členný tým, který řeší podezření na šikanu a případy šikany. Tým je složený z vyškolených vyučujících, kteří vedou rozhovory s dětmi. Důležité je, že rozhovory nevede nikdo externí a pro děti zcela cizí. Dítě si navíc může vybrat, komu se svěří, a ví, že se vždy najde někdo, kdo jeho situaci bude řešit. Je důležité, aby děti věděly, že se se svým trápením mohou svěřit dospělému.

Jaká je role třídní/ho učitele/ky?

Cílem je, aby po celou dobu řešení dané situace zůstal/a třídní učitel/ka nestranný/á. Proto není přítomna při rozhovorech s KiVa týmem. Díky tomu se může dítě vrátit do kolektivu bez nálepky agresora / oběti, a to jak pro ostatní žáky, tak i pro třídního učitele/učitelku. Třídní učitel/ka je o všem informován/a, aby mohl/a situaci ve třídě monitorovat.

Co je cílem rozhovorů s dětmi, které ubližují?

Při rozhovorech se na děti netlačí, nejsou nuceny k tomu, aby se “přiznaly”, není jim vyhrožováno tresty. Během rozhovoru člen/ka KiVa týmu popíše situaci a zdůrazní její neakceptovatelnost. Cílem rozhovorů není děti dostat do nepříjemné situace, ale poskytnout jim prostor pro to, aby se nad svým chováním zamyslely a uvědomily si svoji roli v kolektivu. Především ale dostávají příležitost své chování změnit. Výstupem rozhovoru je navržení ideálně ze strany dítěte, jak situaci změnit, případně navrhuje řešení člen/ka KiVa týmu.

Jak jsou do řešení zapojeni rodiče?

Z výzkumu i praxe vyplývá, že jenom když dětem dáme šanci na změnu bez zásahu zvenčí, mohou tak převzít zodpovědnost za své chování. Rodiče jsou o situaci stručně informováni, nevyžaduje se však jejich zásah. Úloha rodiče je přesto důležitá, dítě potřebuje podporu při dodržení slíbeného řešení a je dobré mu dát najevo, že za ním jeho nejbližší stojí.

V závažných případech je schůzka s rodiči samozřejmostí.

Jak budou děti vědět, jak se mají chovat?

Rozhovory jsou doprovázeny pravidelnými preventivními lekci, ve kterých se děti učí, jak se k sobě navzájem v kolektivu chovat, jak rozpoznat, když se někdo necítí dobře a jak mu pomoci. V reálné situaci tak ví, jak se správně zachovat, jakou strategii zvolit. Preventivní lekce a cílená opatření na sebe navazují a vzájemně se doplňují.

Během rozhovorů může člen/ka KiVa týmu doporučit postupy chování.

Můžeme skutečně věřit, že to funguje?

Často máme tendenci spoléhat se na vlastní intuici vycházející z toho, jak situaci sami vnímáme. Vědecká metoda, na které evidence-based přístupy stojí, je ale nejlepším možným způsobem poznání, protože nás zbavuje možných zkreslení. Metodika programu KiVa byla vědecky ověřená ve více než 20 zemích světa a výzkum její účinnosti stále pokračuje. Školy tak mají k dispozici účinný nástroj, který funguje v různých kontextech i podmínkách.

Více informací o programu KiVa i o tom, jak šikana funguje a jak své dítě můžete podpořit v situaci, najdete v [Průvodci pro rodiče](#).